

oude vestingwerken. Er zijn volop mogelijkheden en bij allemaal geldt dat je er nooit zult vervelen.

Op eigen gelegenheid reizen

Een uitstekend netwerk van wegen, de verkeerstechnische ontsluiting van zelfs afgelegen gebieden, fiets- en wandelroutes in toeristisch interessante streken, en overnachtingsgelegenheden te kust en te keur maken het reizen aan de Amerikaanse oostkust eenvoudig. Iets minder uitgebreid is het

openbaarvervoernetwerk. Hoewel de trein een enorme historische rol heeft gespeeld, is het spoor netwerk niet te vergelijken met dat in Europa. De diensten zijn zeker buiten de hoofdlijnen weinig frequent. Bussen zijn met name in de dunner bevolkte gebieden meestal de enige vorm van openbaar vervoer. Amerika is ingesteld op individueel verkeer. Een reis zonder huurauto is alleen een optie als men zich tot de grote steden of dichtbevolkte staten als New Jersey beperkt. In de grote steden is een auto juist weer ballast, omdat je al gauw met parkeerkosten van \$50 per dag rekening moet houden.

Portland Head Light behoort tot de mooiste plekken aan de kust van Maine

Huurauto of -camper

Een huurauto kun je het best voor vertrek in eigen land reserveren (zie blz. 61). De meeste verhuurders bieden voordelige arrangementen met een onbegrensd aantal kilometers en verzekering. Als je een reis door het oosten van de VS met een huurauto wilt doen, moet je je afvragen of je de auto wel van de eerste tot de laatste dag nodig hebt. Veel reizigers beginnen een Amerikaanse vakantie immers met een meerdaags verblijf in de omgeving waar ze landen. Wie bijvoorbeeld naar New York vliegt en twee of drie dagen in die

stad wil doorbrengen, doet er goed aan om met het openbaar vervoer van de luchthaven naar de stad te reizen en de auto pas op te halen als de roadtrip begint. Het spaart ook kosten wanneer je een stadsbezoeking op de plaats van vertrek aan het einde van de reis plant, omdat je de auto dan eerder kunt inleveren. Bij een meerdaagse reisonderbreking kun je de auto doorgaans beter aanhouden dan tussentijds inleveren en vervolgens een nieuwe huren, want je betaalt namelijk een toeslag als je de auto op een andere locatie inlevert dan waar je hem afgehaald hebt.

Wie met een camper door het oosten van de VS wil reizen, doet er goed aan om niet een camper te huren waarvan het maximaal aantal passagiers gelijk is aan de grootte van je reisgezelschap; kies liever een voertuig van een grotere categorie. Neem zeker op reis met kinderen een auto met voldoende ruimte. Ook bij de planning van het aantal kilometers kun je beter ruim inschatten. De met niets in Europa te vergelijken uitgestrektheid van het land heeft een verleidelijk effect en nodigt uit tot spontane extra uitstapjes. Overigens wordt in de VS een camper meestal 'RV' genoemd, wat voor Recreational Vehicle staat.

Geen regelstress: georganiseerde reizen

Met een georganiseerde reis, inclusief professionele reisbegeleiding, kun je heerlijk ontspannen reizen. Organisatorisch hoeft je je nergens druk over te maken, taalbarrières vormen geen probleem en voor alle vragen en problemen heb je een bekwaam contactpersoon. Het nadeel: je volgt een vast reisplan, bent voortdurend onderworpen aan de groepsdynamiek en hebt maar beperkt de mogelijkheid om je reis individueel vorm te geven. Wie graag zelfstandig reist, kan door reisexperts een vakantie met een huurauto of camper laten organiseren. In Nederland en België vind je een groot aantal organisaties voor rondreizen door het oosten van de Verenigde Staten. Die bieden bovendien een uitgebreide verzekeringsdekking.

Intracoastal Waterway: een natte hoofdweg

De legendarische Panamericana aan de Pacifische kust, ook wel bekend als Dream Road of the World, heeft een natte pendant aan de Atlantische kust: de 4827 km lange Atlantic Intracoastal Waterway (ICW) tussen Boston en Key West in Florida.

Geen vaartraject in het oosten van de VS is zo populair als deze voor een deel uit kanalen, maar grotendeels uit rivieren, baaien bij mondingen en lagunes bestaande Dream Road, die soms ook een stuk door zee loopt. Met grote regelmaat kom je bij draai- en hefbruggen, die in een langzaam tempo opengaan en doen denken aan een boottocht over een Europees kanaal. Ze dragen daarmee aanzienlijk bij aan de dromerige sfeer.

De ware schoonheid van deze waterweg bestaat uit het steeds wisselende decor. Op veel plaatsen vormen beboste oevers 'groene tunnels' en het water kleurt dankzij de veenbodem soms bruin, als sterke thee. De Waccamaw River bij Georgetown in South Carolina met zijn waterlilies en door moerascipressen bedekte oevers is een van de sprookjesachtige etappes door deze onvervalste wildernis. Dan weer vaart men als een echte zondagskapitein, bijvoorbeeld in Florida door turquoise water, waardoorheen koralen en de exotische onderwaterflora en -fauna van de oceaan op de bodem te zien zijn. Dichtbevolkte gebieden worden echter niet gemeden door de ICW. Neem Fort Lauderdale, waar de waterweg zich 2 km van de oceaan midden in de stad vertakt in vele kanalen, waaraan keurige villa's liggen met tot in de puntjes verzorgde voortuinen.

Wie een wat langere tocht wil ondernemen, stuit op een probleem met voorzieningen. Op de aanlegplaatsen bestaat meestal geen mogelijkheid om boodschappen te doen en de dichtstbijzijnde supermarkt is gewoonlijk mijlenver weg. Om die reden mogen de schippers in veel havens gratis een auto lenen (*courtesy car*) om voorraden in te slaan.

Al in de Burgeroorlog bewezen delen van de ICW zich als gunstige routes voor het vershippen van troepen en oorlogsmaterieel. In 1919 maakte het Congres de weg vrij voor de bouw van de ICW om de economische ontwikkeling in de buurt van de kust te bevorderen. Vervolgens realiseerde het United States Army Corps of Engineers het project en het is sindsdien verantwoordelijk voor het onderhoud. Op de meeste delen wordt periodiek gebaggerd voor een waterdiepte van 4 m. Voor de oriëntatie moeten markeringen geplaatst en vervangen worden. Aan de landzijde bestaan ze uit palen met genummerde rode driehoeken, aan de zeezijde wijzen eveneens van nummers voorziene groene vierkanten de weg. Inmiddels is de tolvrije waterweg vooral een mekka voor watersporters geworden. Niettemin speelt hij economisch nog een rol als transportroute voor bulkgoederen. In de Chesapeake en Tampa Bay zijn vrachtschepen vanuit de hele wereld een vertrouwd beeld. Vissersboten en garnalenkotters bereiken hun beschermde ligplaats meestal ook alleen via de ICW.

Milieubescherming

Amerikanen hebben uiteenlopende denkbelden over milieubescherming. Wie bijvoorbeeld afval uit zijn autoraam gooit, kan op een flinke boete rekenen. Herbruikbare blikjes worden allang in daarvoor bestemde containers of door arme mensen verzameld. Wie in een nationaal park bloemen of zelfs maar een grasspriet plukt, komt er ook niet zonder uitbrander van af. Met water- of energiebesparing nemen veel Amerikanen – vooral op het platteland – het echter niet zo nauw. Heel langzaam begint men te beseffen dat natuurlijke hulpbronnen worden verkwist. In de supermarkt neemt het gebruik van plastic tassen gestaag af.

Open geschillen

Tegenwoordig is de VS verantwoordelijk voor ongeveer 12,55% (2022, China: 32,93%) van

de mondiale CO₂-uitstoot. Tot de milieudoelen van de regering Obama behoorde een klimaatwet, waardoor de uitstoot van broeikasgassen werd gereduceerd en de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen moest worden gestimuleerd. Zijn opvolger Trump stapte uit het Parijsakkoord om vol op atoomenergie en fossiele brandstoffen te kunnen inzetten. Joe Biden legde de koers weer terug door al op dag 1 van zijn ambt te verkondigen dat de VS weer aan het Parijsse klimaatoverleg zou deelnemen. Nu Trump weer president is lijkt de VS weer de andere kant op te gaan.

Door gebruik te maken van een nieuwe methode om schalie-olie uit de grond te halen (*fracking*), heeft de VS een regelrechte olie-hausse in gang gezet. Dankzij de 'zwarte zegen' kon de VS het sinds 40 jaar geldende uitvoerverbod van aardolie versoepelen en is het land met afstand de grootste olieproducent ter wereld (stand 2024). De nieuwe technologie, die de benutting van moeilijk toegankelijke grondstoffen mogelijk maakt, is echter omstreden omdat men met een mengsel van water, zand en chemicaliën diep in de aarde leesten openbreekt en daardoor het grondwater kan vervuilen.

Ecotoerisme

Ecologisch verantwoord toerisme is ook in de VS een belangrijk onderwerp. Instellingen roepen graag dat hun aanbod duurzaam is. Of dat daadwerkelijk zo is of dat het hier om greenwashing gaat, is niet altijd even duidelijk. Het is eenvoudiger voor de reiziger om zich aan een paar uitgangspunten te houden, zoals het gebruik van een eigen navulbaar waterflesje, aangezien de plasticberg in de VS enorm is. Huur een zuinige huurauto. En een kanotocht is nog altijd vele malen duurzamer dan een havenrondvaart in een speedboot. Ook op culinair terrein kan men een steentje bijdragen: vooral in de steden vind je een groot aanbod aan vegetarische en veganistische restaurants, als alternatief voor de vleesconsumptie.

DUURZAAM REIZEN

Het milieu beschermen, de lokale economie stimuleren, intensieve contacten mogelijk maken, van elkaar leren – wie verantwoord reist, voelt zich verantwoordelijk voor het milieu en voor de maatschappij. De volgende websites geven extra tips hoe je op verantwoorde wijze kunt reizen.

fairtourism.nl: de naam zegt het al, Fair Tourism streeft naar eerlijker toerisme, waarbij de natuur ontzien wordt en de lokale bevolking actief betrokken is. De website is interactief, met veel verhalen over ervaringen met duurzaam toerisme in de hele wereld.

anwb.nl/vakantie/reizen-met-oog-voor-duurzaamheid/mvo: ook de ANWB stimuleert duurzame ontwikkelingen in de toeristische sector. Op de site vind je de nodige informatie over hoe je je ecologische voetafdruk kunt verminderen.

Zie ook: **duurzaam-toerisme.com**.

met zijn vele 18e- en 19e-eeuwse huizen. Langs de promenade staan tal van cafés, restaurants en disco's, die in de zomer van de nacht een dag maken als jongeren in het weekend massaal uitgaan en uit ieder café de laatste hits schallen. Ten noorden van York kromt de kustlijn zich rond een licht gebogen baai, waar het water zelfs midden in de zomer enkele graden koeler is dan bijvoorbeeld bij Cape Cod. Kleine weggetjes voeren over de beboste **Cape Neddick**, die als een kansasel van rots in de Atlantische Oceaan uitsteekt. Aan de uiterste punt ligt een boombloos eiland, dat door een smalle doorgang van het vasteland is gescheiden. Hier verheft zich **Nubble Light**, een van de meest gefotografeerde bouwwerken van New England (nubblelight.org).

Ogunquit ► 2, G 4

De naam van dit plaatsje komt uit een inheemse taal en betekent 'mooie plaats aan zee'. Al in de 19e eeuw was dit voor investeerders een reden om hier een vakantieoord te bouwen, wat **Ogunquit** tot de dag van vandaag is gebleven. Winkels met snuisterijen, mode en merkartikelen omzomen de kronkelende straten, waar zich ook ruim 25 restaurants, galleries en hotels verschuilen. Vooral het Museum of American Art (ogunquitmuseum.org) is de moeite waard. Zoals de naam al doet vermoeden is hier kunst uit de VS te zien, waaronder twee vroege portretten van een jonge Ernest Hemingway.

Al even levendig is het iets zuidelijker gelegen plaatsje **Perkins Cove**, waar een ophaalbrug voor voetgangers de haveningang overspant en veel bezoekers speciaal staan te wachten op een zeilboot met een hoge mast, omdat de brug dan wordt opgehaald. Kunstgalleries, modeboetieks en aangename restaurants vind je hier te kust en te keur.

Stranden

Een bezienswaardigheid is het kilometerslange Ogunquit Beach, door de monding van de Ogunquit River gescheiden van het vasteland. In het verlengde van Beach Street kun je over een brug naar het strand rijden.

Je kunt je de eindeloze zoektocht naar een parkeerplaats echter besparen door in het centrum de trolleybus naar het strand te nemen. Verder naar het noorden overspant een houten bruggetje de rivier naar **Footbridge Beach**, waar het rustiger is.

Kennebunkport ► 2, G 4

Dit 4000 inwoners tellende plaatsje is het hele jaar door een vakantiebestemming, maar vooral in de zomer is het druk rond **Dock Square** met zijn schilderachtige houten huizen, als al vroeg in de ochtend uit de hele omgeving bussen nieuwsgierigen arriveren. Het dorp, dat niet pal aan de zeekust ligt, maar verder landinwaarts aan de Kennebunk River, is voor veel Amerikanen al decennialang een ver van de stad gelegen toevluchtsoord om tot rust te komen. Ook schilders en schrijvers weten de rustige sfeer rond de haven te waarderen. In de jaren 80 van de vorige eeuw kreeg het massatoerisme een nieuwe dimensie – min of meer om politieke redenen. Aan de rand van Kennebunkport ligt vlak aan zee bij **Cape Arundel** namelijk het vakantieverblijf van de Bushdynastie, wat het toerisme in Kennebunkport een extra impuls heeft gegeven. Voormalig president George H. Bush ontving hier in juli 2007 de Russische president Poetin. De tijden zijn veranderd.

Stranden

Goede stranden om te zwemmen zijn **Gooch's Beach**, **Middle Beach** en **Mother's Beach**. Ze liggen ten zuiden van de Kennebunk River, waar Beach Street naar zee voert. De twee eerstgenoemde stranden worden vooral door jongeren druk bezocht, terwijl Mother's Beach populair is bij gezinnen met kinderen.

Informatie

Internet: kennebunkport.org.

Accommodatie

Vakantieoase – 1802 House B&B: 15 Locke St., tel. 1-207-967-5632, 1802house.com. Symptiek adres ten noorden van het centrum in het groen. €€€

Favoriete streek voor kreefteters

De door stormen geteisterde Atlantische kuststrook van de staat Maine draagt niet voor niets de bijnaam kreeftenkust. De vangst van deze schaaldieren kent hier een lange traditie; *lobsters*, zoals de Amerikanen deze delicatessen noemen, behoren sinds jaar en dag tot de 'eerste levensbehoeften' van de kustbevolking.

De meeste restaurants langs de kust hebben kreeft op de menukaart staan. Je kunt natuurlijk gaan eten in een modern, stijlvol ingericht etablissement, maar het is origineler om een van de vele voor Maine karakteristieke *lobster pounds* te bezoeken. Dit zijn eenvoudige eetgelegenheden of vissershutten, waarin vers gevangen kreeften in zeewater worden gekookt – overigens een zeer snelle dood. Zodra de bruinzwarte schaaldieren in het kokende vocht liggen, krijgen ze de aantrekkelijke rode kleur. Na ongeveer een kwartier zijn ze gaar en worden ze traditioneel met warme, gesmolten boter genuttigd. De chef-koks bekommeren zich niet om de inrichting van hun zaak. De delicatessen worden op plastic borden geserveerd, samen met de gereedschappen die nodig zijn om de pantsers te breken.

Als je een ritje door de omgeving maakt, zie je aan het eind van de ochtend of in de vroege avond naast eenvoudige schuren niet zelden een rookpluim opstijgen – een duidelijke aanwijzing dat hier sprake is van een *lobster pound*. Vaak liggen de 'keukens' in de openlucht en bestaan uit eenvoudige bakstenen ovens met ruimte voor de enorme kuip waarin men de schaaldieren in een net laat zakken.

Kreeften kwamen vroeger aan de kust van Maine in zulke enorme aantallen voor, dat boeren de lekkernijen verpulverden om er hun akkers mee te bemesten. Maar al rond 1840, toen de kreeftenvisserij een hoge vlucht nam, begonnen de hoeveelheden te dalen. Tegelijk steeg het kreeftenvles in waarde, onder meer omdat de kreeftenboten de zeedieren over langere perioden levend aan boord konden vervoeren, wat bij vis niet mogelijk was. Bovendien zorgde de uitvinding van ingeblikte producten voor nieuwe afzetmarkten, waardoor de export tot aan Californië mogelijk werd. Het spoorvervoer in de 20e eeuw en het toenemende luchtvervoer in het recente verleden zorgden ervoor dat Maine kreeft een in veel delen van de wereld gewaardeerde delicatessen werd.

De huidige kreeftenvloot heeft nog maar weinig gemeen met de oude. Moderne schepen nemen honderden vangkooien mee en zijn voorzien van radar, sonar en andere elektronische hulpmiddelen, die de vissers het plaatsen van de kooien enorm vergemakkelijken. Een hele reeks voorschriften moet overbevissing tegengaan. Toch is en blijft de kreeftenvangst een lonende bezigheid. Jaarlijks oogsten de vissers tussen de 30.000 en 40.000 ton van deze schaaldieren, wat overeenkomt met een geldwaarde van 200 tot 300 miljoen dollar.

In een oogopslag: Het zuiden

Hoogtepunten

Chattanooga: deze stad is niet alleen een bezoek waard om de nostalgische spoorlijn Chattanooga Choo Choo, maar ook vanwege zijn recreatieve aanbod (zie blz. 373).

Okefenokee Swamp: bomen met ruige 'baarden' en een ontoegankelijk moeras maken van dit landschap een door de beschaving bijna vergeten gebied (zie blz. 390).

★ **Savannah:** op veel plaatsen in deze stad aan de kust krijg je de indruk dat de tijd in een ver verleden is blijven stilstaan (zie blz. 395).

★ **Charleston:** deze kustplaats in South Carolina met zijn stijlvolle villa's, mooie parken en historische plantages is een van de mooiste steden van het oosten van de VS (zie blz. 405).

Fraaie routes

Door de Blue Ridge Mountains: de weg door de Blue Ridge Mountains tussen Lake Lanier, het reservaat van de Cherokee ten noorden daarvan, en Knoxville in Tennessee leidt door een van de mooiste delen van de Appalachen (zie blz. 366).

Antebellum Trail: aan de toeristische weg tussen Athens en Macon in Georgia liggen diverse dorpen en stadjes uit de tijd voor de Burgeroorlog (1861-1865) met een bijzonder fraaie architectuur (zie blz. 384).

De kust van Georgia met de Golden Isles: op diverse van deze eilanden heerst de typische sfeer van de zuidelijke staten, waar je hier met volle teugen van kunt genieten (zie blz. 390).

Tips

Robert W. Woodruff Arts Center in Atlanta: het High Museum of Art is niet alleen vanwege zijn kunstcollectie, maar ook om het gebouw van Richard Meier een bezoek waard (zie blz. 357).

Jack Daniel's Distillery in Lynchburg: ook voor niet-bourbonliefhebbers is een blik achter de coulissen op de vaten interessant (zie blz. 378).

Volop krab iets buiten Savannah: de Crab Shack serveert in een rustieke ambiance seafood in alle variaties (zie blz. 401).

Amusement in Stone Mountain Park: bezoekers vinden in dit bij Atlanta gelegen park een combinatie van typische pretpark-attracties, historische bezienswaardigheden en natuurschoon (zie blz. 362).

Over de Alum Cave Trail door de Smokies: het fraaie wandelpad door de Great Smoky Mountains voert naar ongewone rotsformaties (zie blz. 370).

Recreëren op de Lookout Mountain: de attracties op de berg bij Chattanooga, waar je bovendien van een mooi uitzicht kunt genieten, bieden volop vermaak (zie blz. 374).

Langs romantische plantages: deze tour bij Charleston toont romantiek maar brengt ook de duistere tijd van de slavernij in herinnering (zie blz. 408).